

Oponentský posudok dizertačnej práce Mgr. Leony Salákovéj „Česká liturgická tvorba pro dětské a ženské sbory.“

Mgr. Leona Saláková predložila k obhajobe dizertačnú prácu „Česká liturgická tvorba pro dětské a ženské sbory“, ktorej cieľom je prostredníctvom reprezentatívnych skladieb vybraných skladateľov prispieť k obohateniu a doplneniu pohľadu na súčasnú českú liturgickú hudbu. Dôvodom výberu témy je podľa vyjadrenia sa autorky v úvode dizertačnej práce jednak osobný vzťah k hodnotám duchovnej i liturgickej hudby, jednak skutočnosť, že v českej muzikologickej literatúre doposiaľ neexistuje samostatná alebo syntetická práca, ktorá by sa venovala českej liturgickej tvorbe 20. – 21. storočia, osobitne tvorbe zborovej.

Štruktúra dizertačnej práce je logicky a správne navrhnutá a následne v jednotlivých kapitolách výstižne a v istom zmysle slova aj vyčerpávajúco spracovaná. Autorka sa stanovenej témy prísne pridržiava, v kapitolách ju neustále prehľbuje a v závere výsledky svojich výskumov správne vyhodnocuje, definuje a predkladá odbornej verejnosti na isté využívanie. Cieľavedome sa sústreďuje na koncepciu a štruktúru práce, na vytvorenie solidnej metodologickej bázy, využívajúc odbornú muzikologickú literatúru, predovšetkým domácej proveniencie, ale tiež notový materiál vybranej zborovej literatúry. Tak vznikla monografia s umelecky hodnotným dokumentačným materiálom, ktorý sa v jadre dizertačnej práce objavuje v podobe analýz (hudobnej i textovej stránky diel), čomu je venovaná najväčšia pozornosť.

Dizertačná práca je rozčlenená do troch hlavných kapitol: 1. Dějiny (tiež nárys) liturgického zpevu v Čechách a na Moravě (28 strán), 2. Liturgický repertoár pro dětské a ženské sbory (5 strán), 3. Analýza skladieb vybraných autorov (96 strán). Spolu s úvodom, záverom a prílohami predstavuje 143 číslovaných strán, navyše k tomu treba pripočítať samostatnú notovú prílohu (takmer 130 strán).

Prvú kapitolu dizertačnej práce „Nárys liturgického zpevu v Čechách a na Moravě“ tvorí akýsi historický exkurz dejinami českej liturgickej hudby od najstarších čias až po súčasnosť. Text má svoju didaktickú hodnotu, na posledných stranách kapitoly sa zaoberá aj vývojom liturgickej hudby po II. vatikánskom koncile. Predpokladám, že práve táto časť bude v budúcnosti viac rozpracovaná v podobe výskumu i hodnotenia, snáď aj v kooperácii s inými inštitúciami v Čechách alebo aj v zahraničí (napríklad v spolupráci s Ústavom hudobného umenia, vedy a sakrálnej hudby Katolíckej univerzity v Ružomberku).

Aj druhá kapitola „Liturgický repertoár pro dětské a ženské sbory“ vychádza z historickej rekapitulácie, no z hľadiska samotnej literatúry sumarizuje tvorbu zborových skladieb nielen s liturgickou funkciou. Na tento problém poukazuje aj samotná autorka, keď hovorí, že česká duchovná i liturgická hudba pre detské a ženské zbory nie je príliš obsiahla.

Tretia kapitola „Analýza skladieb vybraných autorov“ sa sústreďuje na analýzy skladieb popredných skladateľských osobností českej hudby 20. storočia, na tvorbu Jana Hanuša (1915-2004), Jana Nováka (1921-1984), Ilja Hurníka (*1922), Zdeňka Lukáša (*1928), Petra Ebena (*1929), Jiřího Laburdy (*1931) a Zdeňka Pololánika (*1935). Osobnosti sú spracované metódou istých mini profilov so súpisom skladieb, v druhej časti profilov sa nachádzajú analýzy, hudobné a textové rozbery jedného vybraného diela (v prípade Jána Nováka dvoch diel). Profily siedmich vybraných skladateľov sú spracované výstižne a na patričnej odbornej úrovni, rovnako aj analýzy spĺňajú odborného kritéria náročnosti, navyše sledujú aj didaktický aspekt, keďže autorka dizertačnej práce sleduje tiež stupeň interpretačnej náročnosti z pohľadu repertoárového využitia v prostredí amatérskych zborových telies na pedagogických fakultách. Aj keď v kapitole dominuje deskriptívna

metóda nad metódou širšej komparácie, dizertačná práca tým nestráca na odbornosti ani čitateľskej pútavosti a príťažlivosti. Svedčí to o odbornej a myšlienkovvej kultúre autorky, schopnosti koncipovať text z viacerých uhlov pohľadu. Predložená dizertačná práca je aj vhodným didaktickým príspevkom, keďže ponúka učiteľom hudobnej výchovy mnoho zborových skladieb rozličných štýlov, ktoré možno rozličným spôsobom využívať na vyučovacích hodinách.

Autorka dizertačnej práce si zvolila aktuálnu tému, vhodné metódy pracovných postupov, prehľadný prístup k spracovaniu danej témy. Výsledky skúmanej problematiky majú kladný dopad na skúmanú problematiku v širšom zmysle slova, teda na ďalší výskum a spracovanie problematiky sakrálnej hudby v Čechách v 20. a 21. storočí, na ďalšie a nové koncertné aktivity a prípadne možnosti zaradiť do učebného plánu aj problematiku liturgickej hudby s hudobnými ukážkami. Verím, že autorka bude v muzikologickom štúdiu pokračovať a danú problematiku materiálno obohatí, doplní o širšie spektrum českej sakrálnej tvorby.

Na záver niekoľko poznámok k formálnej stránke dizertačnej práce:

1. názov dizertačnej práce je „Česká liturgická tvorba pro dětské a ženské sbory“, v texte sa však objavuje aj zámena – „...pro ženské a dětské sbory“,
2. nejednotne sa označuje aj prvá kapitola dizertačnej práce: v obsahu „*Nárys* vývoje liturgického zpěvu...“, v úvode „*Dejiny* liturgického zpěvu...“ (strana 10),
3. autorka uvažuje terminologicky správne, keď hovorí o pojmoch „duchovní hudba“, „liturgická hudba“, „koncertní hudba“ (strana 4), ale hneď na to píše, že „Česká liturgická hudba se ... udržuje na programech koncertů“ (strana 5), čo môže byť v rozpore s predošlým konštatovaním o funkcii liturgickej hudby (po exaktne definovanom pojme „liturgická hudba“ sa žiada aj jeho exaktné používanie),
4. v tretej kapitole sa venuje analytická pozornosť vybraným skladbám *siedmich* skladateľov (kapitoly 3.1. až 3.7.), avšak autorka hovorí o skladbách od *ôsmych* rôznych skladateľov (strana 9, 10),
5. skladateľovi Jánovi Novákovi vypadol dátum narodenia (strana 52),
6. v závere dizertačnej práce mi v rámci príloh chýba diskografia. Autorka sice na viacerých miestach CD platne ako pramene spomína, ale žiadalo by sa priložiť súpis,
7. napokon, hľadanie paralel, komparácií (napríklad s hudobnou tvorbou na Slovensku, v Poľsku a pod.), alebo stanovenie si istých hypotéz a otáznikov, by dizertačnú prácu významne obohatilo.

Obsahová i formálna stránka dizertačnej práce Mgr. Leony Salákovéj aj napriek spomenutým pripomienkam zodpovedá požadovaným kritériám stanoveným pre dizertačnú prácu. Autorka v nej prezentuje výsledky svojej niekoľkoročnej muzikologickej činnosti, preto na základe podmienok stanovených príslušnou smernicou dekana Pedagogickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe v študijnom odbore Hudobná teória a pedagogika prácu

odporúčam k obhajobe a po jej úspešnom obhájení navrhujem udeliť Mgr. Leone Salákovej vedecko-pedagogickú hodnosť „*philosophiae doctor*“, v skratke PhD.

V Ružomberku dňa 20.7.2006

Prof. PhDr. Boris Banáry, CSc.